

Χρήστος Μαντάς*

Εν μέσω πανδημίας : Πέντε σκέψεις και ερωτήματα για τη νέα εποχή και ένα επιμύθιο

A. Ένα παγκόσμιο pause

Η ταχύτητα του σύγχρονου κόσμου, από τα μέσα μεταφοράς μέχρι την ταχύτητα μετάδοσης της πληροφορίας, αλλά και η φύση του «νέου» ιού, έφερε γρήγορα την κατάσταση της πανδημίας στον μικρό μας πλανήτη.

Αυτή η ταχύτητα μετάδοσης αντιμετωπίστηκε και αντιμετωπίζεται με ένα παγκόσμιο pause, «παύση», ως αποτέλεσμα της από αρχαιοτάτων ετών γνωστής καραντίνας, ίσως ενός εξόχως αποτελεσματικού μέτρου για αυτή τη φάση της πανδημίας. Ουσιαστικά παγώνουν οι ανθρώπινες δραστηριότητες και η καθημερινή ρουτίνα του σύγχρονου (δυτικού και όχι μόνο κόσμου). Από τις θρησκευτικές τελετές (με πρωταθλήτρια την Ελλάδα στην καθυστέρηση) μέχρι τις μεταφορές και τα σχολεία. Από τα εργοστάσια (όχι όλα, καθώς υπάρχουν εμβληματικές παραβιάσεις εργασιακών δικαιωμάτων) μέχρι τις υπηρεσίες και το εμπόριο.

Νέες μορφές εμφανίζονται μαζί με το μαγικό αρχικό tele: στην εκπαίδευση, στην εργασία, παντού. Οι δρόμοι στις μητροπόλεις του κόσμου ερημώνουν και το

* Επίκουρος Καθηγητής Ψυχιατρικής, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, μέλος της ΚΕ του ΣΥΡΙΖΑ, πρώην βουλευτής.

παγκόσμιο διαδίκτυο κινδυνεύει να «πέσει». Αυτό το πλανητικό freezing σαν μια εικόνα επιστημονικής φαντασίας και virtual reality μας μπερδεύει κάπου-κάπου σε σχέση με την πραγματικότητα που ζούμε.

Η βιοπολιτική σε όλες της τις εκφάνσεις που εφαρμόζεται πάνω στις ζωές μας ως μέτρο αντιμετώπισης της πανδημίας ...μόνο(;), μας κάνει να αναρωτιόμαστε αν αυτό είναι το μέλλον της σύγχρονης κοινωνικής εξέλιξης. Κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα ισοπεδώνονται, μια νέα εξαιρετικά «βαθεία» ύφεση είναι προ των πυλών, σύνορα ξαναχτίζονται, νέες εξουσίες διαμοιράζονται. Ο χρόνος και ο χώρος συμπυκνώνονται, ενώ ταυτόχρονα ο πλανήτης φαίνεται να «καθαρίζει» από την ατμοσφαιρική ρύπανση και η γη να τρέμει λιγότερο.

Το μεγάλο ερώτημα βέβαια που τίθεται πέρα από τη χρονική διάρκεια της πανδημίας ή τα διάφορα «κύματά» της, είναι πως και πότε θα ξαναγίνει το restart. Ποιος, ποιοι θα το αποφασίσουν, με ποιες προϋποθέσεις και με τι όρους θα ξεκινήσει η επόμενη μέρα;

B. Η λειτουργία του φόβου

«Θα ήθελα να εκφράσω την ακλόνητη πεποίθησή μου ότι το μόνο πράγμα που πρέπει να φοβόμαστε είναι ο ίδιος ο φόβος»

(Φ.Ν. Ρούσβελτ, 1933)

Πόσο ισχύει άραγε η παραπάνω φράση στην περίπτωση της σύγχρονης πανδημίας; Μπορούμε να ισχυριστούμε κάτι τέτοιο, καθώς η παγκόσμια «υποταγή», έστω και με εξαιρέσεις, σε εκτεταμένα μέτρα περιορισμού των ελευθεριών μας φαίνεται να λειτουργεί προστατευτικά; Η συνθήκη συναίνεσης στα περιοριστικά μέτρα από μια απειλή, που δεν είναι ακριβώς άορατη καθώς «παράγει» ορατά αποτελέσματα, προκύπτει πιθανά από την «προστατευτική» λειτουργία του φόβου. Ταυτόχρονα βέβαια ο φόβος μας ενδεχομένως επεκτείνεται σε ένα αχανές πεδίο αβεβαιότητας, όπου μπερδεύονται υπαρκτοί και ανύπαρκτοι φόβοι, μια κατάσταση σε ορισμένες περιπτώσεις μαζικής «νεύρωσης», που μας επαναπροσδιορίζει ατομικά και συλλογικά. Ο σύγχρονος κόσμος, που εξελίσσεται τεχνολογικά με απίστευτες

ταχύτητες, αποδεικνύεται εξαιρετικά εύθραυστος και τουλάχιστον δεν μας δίνει ακόμη τις δυνατότητες πρόβλεψης και άμυνας απέναντι στους κινδύνους – με γενικούς όρους μιλώντας – «καταστροφών».

Σε αυτή την κατάσταση η επίδραση της παγκόσμιας επικράτησης του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού έχει βάλει το χεράκι της. Για παράδειγμα, η παγκόσμια περιβαλλοντική κρίση, την έκταση και τα αποτελέσματα της οποίας μπορούμε και να προβλέψουμε και να αποτρέψουμε, είναι μια πραγματική απειλή και ένας παγκόσμιος φόβος. Ωστόσο αυτή η απειλή δεν είναι ικανή να κινητοποιήσει – όπως στην περίπτωση της πανδημίας – τα αντίστοιχα αντανακλαστικά για να «προστατευτούμε». Ταυτόχρονα με όλα τα παραπάνω νομίζω ότι ισχύουν και όσα γράφει ο Craig Brown στο χρονογράφημά του για την δεκαετία του 1990[†]:

Παντού υπήρχε μια αύξηση των παγκόσμιων προειδοποιήσεων. Κάθε μέρα υπήρχαν παγκόσμιες προειδοποιήσεις για φονικούς ιούς, φονικά κύματα, φονικά ναρκωτικά, φονικά παγόβουνα, φονικό κρέας, φονικά εμβόλια, φονικούς φονιάδες και άλλες πιθανές αιτίες επαπειλούμενου θανάτου. Αρχικά, αυτές οι Παγκόσμιες Προειδοποιήσεις ήταν τρομακτικές, μετά από λίγο όμως ο κόσμος άρχισε να τις απολαμβάνει.

Τελικά ο φόβος και η απειλή πόσο μας «προστατεύουν» και από τι ακριβώς στην σύγχρονη πραγματικότητα; Και ακόμη, τι είδους «ανθρώπινη κατάσταση» είναι όλο αυτό που ζούμε;

Γ. Το μέσα και το έξω

Σε όλο αυτό που ζούμε, το «έξω» έχει δραστικά περιοριστεί αναφορικά με τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Όπως λέει και η διαφήμιση, «όσο ο ιός είναι έξω εγώ μένω στο σπίτι» δηλαδή «μέσα». Τώρα αν κάποιος δεν έχει σπίτι, δηλαδή οι άστεγοι, οι πρόσφυγες, οι καταφρονεμένοι όλου του κόσμου ή αν το «μέσα» είναι

[†] Craig Brown, *A Year Inside*, HarperCollins Publishers, 1989

χειρότερο του έξω λόγω του ότι άνθρωποι είναι στιβαγμένοι ο ένας πάνω στον άλλον, χωρίς τα στοιχειώδη αυτό δεν είναι προφανώς μια άλλη συζήτηση.

Ταυτόχρονα, σε αυτή την παγκόσμια κατάσταση της «παύσης» ίσως έχουμε την ευκαιρία – χρονικά περιορισμένη – να δούμε πιο καθαρά το «μέσα». Είναι μια ευκαιρία να τακτοποιήσουμε παραδείγματος χάρη το εσωτερικό του σπιτιού μας ή και να το αλλάξουμε. Να ξεφυλλίσουμε ή και να διαβάσουμε τα παρατημένα μας βιβλία ή να βάψουμε με διαφορετικά χρώματα το δωμάτιό μας ή να κάνουμε αναγκαίες οικιακές εργασίες. Πληθαίνουν άλλωστε οι οδηγοί και οι οδηγίες για το πώς θα «αξιοποιήσουμε» την αναγκαστική συνθήκη του «μέσα». Οδηγίες από ειδικούς και μη ειδικούς στα ΜΜΕ, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παντού. Οδηγίες για την «αξιοποίηση» της καραντίνας προκειμένου να προλάβουμε τις επιπτώσεις της και στην ψυχολογική σφαίρα και σε άλλα πεδία της κοινωνικής ζωής.

Ισχυρίζομαι ότι αυτό που ζούμε συνιστά μια κατάσταση μαζικής παλινδρόμησης και απωλειών. Παλινδρομούμε εκόντες άκοντες σε άλλες καταστάσεις και άλλες εποχές. Χάνουμε (με την έννοια της απώλειας) από την καθημερινή κοινωνική μας συναλλαγή και τις συνήθειές μας μέχρι την εργασία μας, το μεροκάματο και το ΑΕΠ παγκόσμιο και εγχώριο. Ενώ θα μπορούσαμε να μετακινηθούμε με μεγάλη ταχύτητα από την μια άκρη του κόσμου στην άλλη, αυτό έχει ανασταλεί ως εάν να παλινδρομούμε σε προηγούμενες εποχές. Ενώ θα μπορούσαμε να απολαύσουμε μια θεατρική παράσταση ή μια ζωντανή συναυλία, περιοριζόμαστε στις προσφορές του διαδικτύου. Ξαναβρισκόμαστε με όλη την οικογένεια και τα παιδιά – που έχουν σταματήσει τις εκπαιδευτικές τους δραστηριότητες – ξεφυλλίζοντας ο καθένας και η καθεμιά το άλμπουμ της ζωής. Αναρωτιόμαστε για τις σχέσεις μας και την ύπαρξή μας, πάντα υπό το καθεστώς μιας απειλής.

Άραγε πως θα αποτυπωθεί αυτή η μαζική παλινδρόμηση και αυτές οι απώλειες τόσο στην ατομική μας ψυχολογία, όσο και στην κοινωνική μας συμπεριφορά και λειτουργία;

Δ. Που πήγε ο έλεγχος;

Αν κάτι καταρρέει, εν μέσω της πραγματικότητας της πανδημίας, είναι η αδυνατότητα αποτελεσματικού ελέγχου στις σύγχρονες κοινωνίες. Ελέγχου «για το καλό μας» παραδείγματος χάρη των σύγχρονων επιδημιών, των επερχόμενων καταστροφών και λοιπών. Αλλά και ελέγχου για το «κακό μας» των δικαιωμάτων μας και των ελευθεριών μας.

Ο έλεγχος «για το καλό μας» συχνά εγκαταλείπεται, είτε από ταξική μεροληψία (χαρακτηριστικό παράδειγμα, ο τυφώνας Κατρίνα και η τύχη των πιο φτωχών στρωμάτων της Νέας Ορλεάνης) είτε από επιλογές προφανώς με πολιτικό και κοινωνικό πρόσημο. Η υποβάθμιση έως και εγκατάλειψη των δημόσιων δομών υγείας, στο όνομα της ρύθμισης της αγοράς δεν είναι απλώς μια νεοφιλελεύθερη ιδεοληψία. Είναι επιλογή για την αύξηση των κερδών των ασφαλιστικών, είναι επιλογή για την αύξηση των ανισοτήτων, που έχουν εκτιναχθεί ακόμη περισσότερο, από την κρίση του 2008 και μετά. Τα παραδείγματα τέτοιων επιλογών σε ολόκληρο τον κόσμο, αλλά και στη χώρα μας αφθονούν. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν μας πείθουν τα λόγια συμπόνιας των ελίτ, που ομνύουν τώρα και επαινούν αναίσχυντα τα δημόσια συστήματα υγείας, χωρίς να ξεχνούν το «χούι» τους: δηλαδή πώς θα κερδοσκοπήσουν ακόμη και τώρα και πώς θα κάνουν ό,τι μπορούν για να έχει το πάνω χέρι ο ιδιωτικός επιχειρηματικός τομέας Υγείας.

Υπάρχει βέβαια και ο «έλεγχος για το κακό μας», δηλαδή η εμπέδωση με αφορμή την υγειονομική κρίση μιας μόνιμης παραβίασης ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων. Όπως επίσης η υποβάθμιση ή και η κατάργηση όποιων συλλογικών θεσμών δημόσιας διαβούλευσης και λογοδοσίας, που λειτουργούν έστω υποτυπωδώς σε αυτές τις συνθήκες. Η τεχνολογική εξέλιξη κάνει αυτή τη δυνατότητα πραγματικότητα, όπως παρακολουθούμε να εξελίσσονται όλα αυτά, στο πλανητικό μας χωριό αυτή την περίοδο.

Επιπλέον, το ζήτημα του ελέγχου ως ψυχολογική διεργασία βρίσκεται αυτές τις μέρες ... στο απόγειο. Προσπαθούμε να «ελέγξουμε» τα άγχη μας, τους φόβους μας, τα συναισθήματά μας. Το επιχειρούμε σε μια εντελώς διαφορετική συνθήκη (καραντίνας) χωρίς προηγούμενη βιωμένη εμπειρία. Άλλοτε τα καταφέρνουμε και άλλοτε όχι με διάφορες συνέπειες και στις δυο εκδοχές.

Μια μόνο φράση θα ήθελα να προσθέσω στην μεγάλη συζήτηση, που διεξάγεται σε αυτό το θέμα, από ειδικούς και μη, από εκπόνηση καταλόγων συμβουλευτικής και schedules εγχώρια και διεθνώς. Όλα αυτά που μας συμβαίνουν είναι ανθρώπινα. Δεν έχουμε παρά να ξεφυλλίσουμε τις σελίδες της εξέλιξης του είδους μας για να το καταλάβουμε. Αυτή η θέση δεν σημαίνει ότι αδιαφορούμε για τον ανθρώπινο πόνο, που παράγουν τέτοιες καταστάσεις είτε ότι είμαστε εντελώς ανοχύρωτοι για να τις αντιμετωπίσουμε.

Το ερώτημα είναι και εδώ, στο ζήτημα του ελέγχου δηλαδή, μέσα σε ποιο πλαίσιο θα λειτουργήσουμε, με τι στόχους, με ποια όρια και βεβαίως με ποιες αξίες. Ο Zygmunt Bauman[‡], στο κεφάλαιο «Ο τρόμος του ανεξέλεγκτου» από το βιβλίο του *Ρευστός Φόβος* σημειώνει:

Φοβόμαστε αυτό το οποίο δεν μπορούμε να ελέγξουμε. Ονομάζουμε αυτή την αδυναμία ελέγχου «ακατανοησία». Ό,τι ονομάζουμε κατανόηση ενός πράγματος, είναι η τεχνογνωσία μας για την αντιμετώπισή του. [...] Η κατανόηση γεννιέται από την ικανότητα ελέγχου την ικανότητα διαχείρισης. Ό,τι δεν μπορούμε να ελέγξουμε μας είναι άγνωστο και το άγνωστο είναι τρομακτικό. Ο φόβος είναι ένα άλλο όνομα που δίνουμε στο ανυπεράσπιστο της ύπαρξής μας.

E. Πως παράγονται οι αξίες της νέας εποχής;

Η εποχή της μετανεωτερικότητας φαίνεται να συνοδεύεται από συγκλονιστικά ερωτήματα και πρωτόγνωρες καταστάσεις. Χρησιμοποιώ αυτές τις έντονες λέξεις όχι γιατί σε προηγούμενες φάσεις της εξέλιξης δεν υπήρχαν εξίσου συγκλονιστικά ερωτηματικά για το ανθρώπινο είδος και για τον πλανήτη, για το ποιο είμαστε και που πάμε. Θέλω όμως να υπογραμμίσω την έννοια του επείγοντος κυρίως λόγω των πρωτοφανών και καταστροφικών «δυνατοτήτων» που μας «προσφέρει» η τεχνολογική εξέλιξη στον σύγχρονο κόσμο.

[‡] Ζίγκμουντ Μπάουμαν, *Ρευστός Φόβος* (μτφρ. Γ. Καράμπελας), Πολύτροπον, Αθήνα, 2007

Με αυτή την έννοια, έχει σημασία να αναρωτηθούμε όχι απλώς με ποιες αξίες θα βρούμε στο «ξέφωτο» της μετά την πανδημία εποχής, όσο κυρίως να αντιμετωπίσουμε το ερώτημα στο πώς παράγονται οι αξίες της νέας εποχής. Ιστορικές αναφορές από προηγούμενες φάσεις στην ανθρώπινη περιπέτεια δείχνουν ότι υπάρχουν κοινωνικοί, πολιτικοί, πολιτισμικοί και άλλοι επανακαθορισμοί μετά από τέτοιες καταστάσεις. Το ίδιο, αλλά ίσως και τελείως διαφορετικό, θα συμβεί κατά την γνώμη μου και με την πανδημία του κορωνοϊού, που εξελίσσεται ραγδαία σε όλο τον πλανήτη.

Επιπλέον «όλοι» λένε ότι τίποτε δεν θα είναι ίδιο την επόμενη ημέρα. Απλώς νομίζω ότι εννοούν διαφορετικά πράγματα. Ορισμένοι θεωρούν ότι τώρα είναι η στιγμή να μπούμε σε μια γενικευμένη κατάσταση εξαίρεσης. Σε νέους γενικούς κανόνες, που την ηθική τους βάση θα προσφέρει η όποια επιτυχία στην αντιμετώπιση της πανδημίας προκύψει στο «τέλος της ημέρας», μέσα από μηχανισμούς γενικευμένων απαγορεύσεων και επιτήρησης. Από την άλλη πλευρά πολλοί θεωρούν ότι μπορεί να επέλθει σχεδόν αυτομάτως και αυτονοήτως ο θρίαμβος των ιδεών, που αφορούν το κοινωνικό κράτος, την κρατική-δημόσια ρύθμιση και τα ισχυρά δημόσια συστήματα υγείας.

Νομίζω όμως ότι είναι ακόμη πολύ νωρίς για να προβλέψουμε με κάποια πιθανότητα επιτυχίας ποια ακριβώς θα είναι η έκβαση. Ταυτόχρονα είμαστε ενήμεροι ότι και παγκόσμια think tanks καταστρώνουν (όχι μόνο επί χάρτου) σενάρια και σχέδια για την επόμενη ημέρα. Η πολυπλοκότητα της κατάστασης αυξάνεται στο φόντο των εξελίξεων στις *«δίδυμες τεχνολογίες της πληροφορίας και της βιοτεχνολογίας που μπορούν όχι μόνο να αναδιαρθρώσουν την οικονομία και την κοινωνία μας, αλλά και το ίδιο το σώμα και το νου μας»*[§].

Ποιες λοιπόν είναι οι δυνατότητές μας από την σκοπιά των «δικών» μας αναλύσεων και εργαλείων όχι μόνο να κατανοήσουμε το πώς παράγονται οι αξίες της νέας εποχής, αλλά και να επηρεάσουμε αυτή την εξέλιξη, υπέρ των συμφερόντων της συντριπτικής πλειοψηφίας των ανθρώπων αλλά και της βιωσιμότητας και αειφορίας του πλανήτη;

[§] Γιουβάλ Νόα Χαράρι, *21 μαθήματα για τον 21^ο αιώνα* (μτφρ. Μιχάλης Λαλιώτης), Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2018.

Επιμύθιο

Ψάχνοντας αυτές τις ημέρες για να αναστοχαστώ πάνω στην τρέχουσα «ύλη» βρέθηκα μπροστά σε ένα παλιό βιβλίο, που εκδόθηκε το 1987 από τον Βρετανικό Ιατρικό Σύλλογο και στα Ελληνικά το 1998 από το ΜΙΕΤ, με τον τίτλο «Το Ζην επικινδύνως. Πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων στην καθημερινή ζωή»^{**}. Ο πρόλογος του Κ.Β. Κριμπά (καθόλου τυχαία νομίζω) είναι αφιερωμένος στον Σπύρο Δοξιάδη, εκφρασμένο υποστηρικτή των δημόσιων συστημάτων υγείας και εμπνευστή του περίφημου σχεδίου για το ΕΣΥ, που έμεινε στην ιστορία με το όνομά του. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι ο πρόλογος στην έκδοση Penguin. Παραθέτω τις πρώτες σειρές.

Είναι κοινή πεποίθηση ότι τα τελευταία χρόνια ο κόσμος έχει γίνει πιο επικίνδυνος. Μεγάλα ατυχήματα όπως η βύθιση του πορθμείου Herald of Free Enterprise, το 1987, η σιδηροδρομική σύγκρουση στη διασταύρωση Clapham τον Δεκέμβριο του 1988 και η πτώση του Boeing 737 στην εθνική οδό M1 το 1989 έχουν αυξήσει τον φόβο του κοινού στο Ηνωμένο Βασίλειο για τους κινδύνους των μεταφορικών μέσων. Πόσο άλλαξαν τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν την ταξιδιωτική ασφάλεια εξαιτίας αυτών των ατυχημάτων; Είναι ο κόσμος λιγότερο ασφαλής από ότι στο παρελθόν; Ποιοι είναι οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι που απειλούν την υγεία των ανθρώπων σήμερα;

Πόσο μακρινά, ως προς την ουσία της ανθρώπινης αγωνίας, είναι αυτά που γράφονται στα τέλη της δεκαετίας του '80. Και τι άραγε θα αποτυπώσει η ιστορία και όλες οι συναφείς επιστημονικές προσεγγίσεις δέκα, είκοσι ή και περισσότερα χρόνια μετά για αυτό που ζούμε σήμερα; Πώς θα είναι ο κόσμος μας στα μισά του 21^{ου} αιώνα;

Ο Κώστας Αξελός^{††} γράφει:

^{**} Βρετανικός Ιατρικός Σύλλογος, *Το ζην επικινδύνως. Πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων στην καθημερινή ζωή* (μτφρ. Γιώργος Μπαρουξής), Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα, 1998.

^{††} Κώστας Αξελός, *Σε αναζήτηση του α-διανόητου* (μτφρ. Λίλα Σκαραμαγκά-Σκάμη), Εστία, Αθήνα, 2016.

Η αγωνία και η γαλήνη, πιστές σύντροφοι του ανθρώπου, δεν πρέπει να αναχθούν σε ψυχικές καταστάσεις λίγο πολύ ψυχολογικές. Ακόμη περισσότερο κι από τις συγκινησιακές διαθέσεις, συνιστούν αναφορές στον κόσμο. [...] Όλες οι προσπάθειες για να βρεθούν μια ή περισσότερες αιτίες της αγωνίας – όχι των ιδιαίτερων μορφών άγχους – αποδείχτηκαν μάταιες.

Δεν κατανοώ σε ποια κατάσταση ακριβώς βρισκόμαστε ως άνθρωποι αυτή την ιστορική στιγμή. Δεν γνωρίζω αν βρισκόμαστε στην αναζήτηση του α-διανόητου σύμφωνα με τον Κώστα Αξελό ή τι θα γίνει μετά την πανδημία.

Αυτό που σίγουρα γνωρίζω είναι ότι είμαστε σε μια στιγμή που η αλληλεγγύη είναι η υπέρτατη αξία που οφείλει να μας διέπει και που πρέπει να μας οδηγεί στην καθημερινή μας πράξη.

Άλλωστε όπως λέει σε έναν από τους αφορισμούς του ο Φραντς Κάφκα[‡]: «*Η κρίσιμη στιγμή στην εξέλιξη της ανθρωπότητας αέναα διαρκεί. Για τούτο και τα επαναστατικά κινήματα του πνεύματος, που διακηρύσσουν ότι όλα τα άλλα είναι ξεπερασμένα, έχουν δίκιο γιατί τίποτε ακόμη δεν έχει επιτευχθεί*».

Ο εύθραυστος κόσμος της νεοφιλελεύθερης κυριαρχίας είναι εδώ.

Οι κοινωνίες της διακινδύνευσης είναι εδώ.

Τι θα γίνει μετά;

[‡] Φραντς Κάφκα, *Αφορισμοί* (μτφρ. Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης), Ερατώ, Αθήνα, 1999